

Kommunal- og distriktsdepartementet

Avgis elektronisk

Dato: 08.09.2022

Vår ref.:

Deres ref.: 22/5045

Høringsvar - Nasjonal strategi for eID i offentlig sektor

Banknæringens roller knyttet til digital ID

Banknæringen etablerte BankID som et felles bransjeprosjekt på starten av 2000-tallet der bankene i fellesskap bygget en interoperabel eID som ble gjensidig akseptert mellom bankene. Etter hvert ble BankID i større grad brukt som en nasjonal eID og er nå de facto Norges felles digitale eID.

Selv om Finans Norges tilknytning til BankID har blitt vesentlig redusert etter utskillelsen i eget selskap, er det fremdeles en viktig infrastrukturløsning for næringen og for næringens relasjoner til offentlig sektor. Faktisk har den blitt viktigere etter hvert som bruksområdene har blitt utvidet, og stadig flere brukere og brukersteder tar den i bruk.

BankIDs tillitshierarki er basert på et rotsertifikat delegert til Finans Norge. Under rotsertifikatet er det etablert 6 utstedere (CA'er) og under dette igjen over 130 banker som utsteder BankID (RA'er) til sluttbrukere, bedrifter og offentlig sektor. BankID er gjensidig anerkjent mellom utstederne med et felles, tillitsbasert regelverk i bunn - regler om BankID - som forvaltes av Bits.

Banknæringen er bevisst sitt samfunnsansvar, og Finans Norge har som mål at næringens tillit og omdømme styrkes gjennom et godt, konkret og spisset beredskapsarbeid og arbeid mot kriminalitet knyttet til finansielle tjenester. Dette innebærer både omsorg for kundenes rettigheter og trygghet samt å aktivt arbeide med næringens bidrag til kriminalitetsbekjempelse i samfunnet. Derfor har også næringen lagt avgjørende vekt på gode prosesser knyttet til KYC (Kjenn din kunde), svindelforebygging samt arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering. Disse forholdene har preget banknæringens oppfølging av eget regelverk for utstedelse av BankID og frem til i dag lagt føringen på hvem som kan få utstedt en BankID.

Den digitale utviklingen gjør det imidlertid påkrevet at «alle» har adgang til en digital ID, og næringen ønsker å bidra aktivt til å realisere målet om én person - én identitet i Norge.

Generelle kommentarer til høringsnotatet

Finans Norge deler bekymringen, som kommer til uttrykk i høringsnotatet, for manglende eID til enkelte grupper i samfunnet og ikke minst den store gruppen på mer enn 600.000 personer som av ulike årsaker antas å være såkalt Ikke-digitale. Disse gruppene trenger i stor grad gode og universelle

fullmakts-løsninger til bruk både i offentlig og privat sektor, og en ny digital eID vil ikke i seg selv løse deres utfordringer. Vi mener at digitalt utenforskap og manglende eID må sees i sammenheng og at løsningen vil være et fortsatt samarbeid om innovative og enhetlige løsninger der offentlige og private ressurser kan deles til beste for samfunnet og sluttbrukerne

Finans Norge mener at høringsnotatet nettopp illustrerer at man fremfor å lage helt nye, fragmenterte løsninger, heller bør ta utgangspunkt i etablerte løsninger som kan utvides til å sikre én person - én identitet.

Banknæringen er av natur opptatt av å minimere svindel og misbruk av digital identitet, men vi mener samtidig det finnes løsninger for eID til alle borgere ved at man i større grad enn i dag benytter ulike sikkerhetsnivåer til ulike behov og eventuelt kan gi ulike rettigheter knyttet til ulike utstedere (CA eller RA). Videre vil muligheten til å skille mellom legitimerings- og signeringsrettigheter begrense risikoen for svindel og misbruk.

Det offentlige bør søke samarbeid med privat sektor knyttet til hvem som kan utfører legitimasjonskontroll, styringsstruktur i kjerneinfrastrukturen (governance) samt transparens og forutsigbarhet knyttet til de økonomiske innsatsfaktorene (investeringer, driftskostnader og kostnader ved bruk).

Vi oppfatter at BankID BankAxept AS i sitt høringssvar inviterer til ny dialog rundt *BankID til alle* og oppfordrer det offentlige til å søke løsninger vi er overbevist om vil gi store samfunnsøkonomiske besparelser og ikke minst forenklinger for sluttbrukerne ved at det ikke utvikles og benyttes mange eID-løsninger til forskjellige formål.

I høringsnotatet berøres så vidt EUs omfattende revisjon av regelverket for eID (eIDAS 2.0), og det påpekes at Norge ved Digdir er en aktiv bidragsyter i dette arbeidet. Knappt halvparten av EUs 27 land har etablert en eID som kan benyttes på tvers av privat og offentlig sektor, og digitaliseringsnivået blant innbyggerne og den digitale samhandlingen mellom offentlig og privat sektor er for Europa sett under ett betydelig lavere enn i Norge.

De nordiske landene er i en særstilling med hensyn til digitalisering av både offentlig og privat sektor, og bakgrunnen for dette er ulike samarbeidsformer mellom offentlig og privat med hensyn til eID.

Finans Norge mener derfor at norske og nordiske myndigheter må engasjere seg aktivt for å unngå at vi settes tilbake i digitaliseringen som følge av en ny forordning fra EU - som ikke hensyntar den digitale grunnmuren som er bygget opp.

Merknader til Mål og tiltak i strategien

3.1. Mål 1: Alle relevante brukergrupper skal enkelt kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for

Herunder tiltakene:

1. videreutvikle MinID for å bli mer robust og brukervennlig
2. vurdere å realisere en offentlig utstedt eID på sikkerhetsnivå høyt
3. vurdere utbredelse av en offentlig utstedt eID på sikkerhetsnivå høyt blant brukergruppene som ikke har en eID på sikkerhetsnivå høyt i dag
4. at alle brukergrupper skal ha kunnskap om hvordan de får og bruker en eID
5. utrede beste praksis og behov for sikker kommunikasjon mellom ulike sektorer og unge brukere, primært under 12 år
6. vurdere sikre og brukervennlige fullmaktsløsninger som muliggjør tilgang til offentlige tjenester på vegne av en annen bruker
7. utrede brukervennlig eID til brukere uten fødsels- eller d-nummer

Finans Norge er helt enig i hovedmålet og understreker at tjenesteleverandørene kan bli flinkere til nettopp å utnytte muligheten til å nøye seg med sikkerhetsnivå betydelig der det er tilstrekkelig.

Finans Norge antar at privat sektor raskt kan videreutvikle sine løsninger der man skalerer mellom Betydelig og Høyt nivå og at med ulike sikkerhetstiltak, bør disse løsningene kunne dekke langt flere brukergrupper. Finans Norge mener derfor at enhver videreutvikling i offentlig regi under pkt 1-3 bør avvendes inntil man grundig har vurdert samarbeid med privat sektor.

Tiltakene 4-6 støtter vi fullt ut og bidrar gjerne med ressurser og kompetanse inn i dette viktige arbeidet.

Vi støtter en utredning knyttet til tiltak 7 ut ifra at det kan synes vanskelig for privat sektor å utstede eID'er som ikke baseres på D- eller F-nummer.

I tillegg til de foreslåtte tiltakene ønsker Finans Norge å peke på at tilstrekkelig kapasitet for utstedelse av fysisk legitimasjon er en forutsetning for å nå Mål 1. Tilpasning til eIDAS-regelverket vil medføre en rekke nye situasjoner der brukeren må vise pass eller offentlig ID-kort for å gjenopprette sin eID. En lang ventetid i kø for fysisk legitimasjon kan også bli en lang periode uten tilgang til tjenester som krever eID på høyt nivå.

3.2. Mål 2: Løsning for innlogging og bruk av offentlige digitale tjenester skal være sikker, kostnadseffektiv og helhetlig

Herunder tiltakene:

1. legge til rette for at «unike» identiteter kan realiseres i Folkeregisteret
2. sørge for at staten på en sikker måte kan koble en identitet fra utlandet mot en norsk identitet som brukeren allerede har
3. legge til rette for at offentlig sektor evner å gjennomføre ID-kontroll digitalt og gjennom personlig oppmøte som oppfyller kravene til sikkerhetsnivå høyt for eID

4. utrede grunnlaget for et markedsbasert samarbeid om kjerneinfrastruktur for utstedelse av eID til brukere
5. videreutvikle en sikker, robust og skalerbar eID-infrastruktur i Digitaliseringsdirektoratet

Finans Norge støtter tiltakene 1-3 som vil gjøre tryggere og enklere både for sluttbruker, banknæringen og det offentlige.

Tiltak 4 mener vi er selve kjernen i strategien og bør igangsettes umiddelbart.

Tiltak 5 støtter vi delvis ut basert på viktigheten av ID-portens viktighet som nav for alle offentlige tjenester.

3.3. Mål 3: Rammer for sikre og effektive løsninger for eID til offentlig ansatte skal være angitt

Herunder tiltakene:

1. fremme beste praksis for å løse behov tilknyttet pålogging og tilgang til tjenester på jobb
2. vurdere å etablere en teknisk løsning for pålogging i jobbsammenheng i offentlig sektor
3. videreutvikle og implementere retningslinjer, veiledning og råd tilknyttet bruk av eID i jobbsammenheng

Finans Norge støtter disse tiltakene da det er viktig å finne gode løsninger for et tydelig skille mellom privat og jobbrelatert bruk av eID.

3.4. Mål 4: Løsninger skal være tilpasset markeds- og teknologiutviklingen

Herunder tiltak:

1. sørge for tilstrekkelig kapasitet og kompetanse hos fagdirektorat og tilsynsmyndighet som følge av omfattende utvikling av teknologi, regelverk og marked på eID-området

Finans Norge mener dette er et særdeles viktig tiltak på et område der vi slutter oss til regjeringens mål om at Norge skal være ledende på digitalisering.

Finans Norge vil oppfordre regjeringen til å vektlegge langsiktighet og forutsigbarhet for relevante etaters budsjettammer. Den rådende uforutsigbarhet vil svekke etatenes motivasjon og evne til videre digitalisering og nødvendig effektivisering av samfunnet for å håndtere de omstillinger Norge står overfor.

3.5. Mål 5: Samordningen av eID-utviklingen mellom sektorene og forvaltningsnivåer skal være kostnadseffektiv og god

Herunder tiltakene:

1. videreutvikle og klargjøre sammenhengen mellom sektorspesifikke løsninger og nasjonale fellesløsninger for eID
2. videreutvikle Feide som en løsning for brukere og ansatte i kunnskapssektoren
3. legge til rette for å øke bruken av eID som tilbys i ID-porten, spesielt i kommunene
4. utrede forutsetninger for å gjøre fellesløsninger for eID tilgjengelig for deler av frivillig sektor

Finans Norge støtter nasjonale fellesløsninger og mener derfor at sektorspesifikke og eventuelt dupliserende løsninger, herunder Feide, ikke bidrar til målsetningen om én person - en identitet. Vi støtter derfor tiltak 1, 3 og 4.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Særlig i lys av utsiktene for offentlige finanser, der statens utgifter vil øke raskere enn inntektene om få år, mener Finans Norge det er riktig å gjenbruke eksisterende løsninger og videreutvikle det samarbeidet som offentlig og privat sektor i Norge og Norden høster stor anerkjennelse for i hele verden.

Finans Norge og Bits er rede til å vurdere sine roller i styringsstrukturen på BankID-området dersom dette kan bidra til å realisere en nasjonal strategi og en målsetting om én person - én identitet.

Med vennlig hilsen

For Finans Norge

Tom Høiberg

Fagdirektør betaling og digitalisering